

PRESSENS
FAGLIGE UTVALG

PFU-SAK NR. 017/17

KLAGER: Torbjørn Graff Hugo
PUBLIKASJON: Verdens Gang
PUBLISERINGSDATO: 12.10.2016
STOFFOMRÅDE: Forvaltning
SJANGER: Nyhetsartikkel
SØKERSTIKKORD: Bakenforliggende forhold, kildekritikk og kontroll av opplysninger, saklighet og omtanke, skille fakta fra kommentar, identifisering, rette feil, samtidig imøtegåelse

REGISTRERT: 23.01.2017
BEHANDLET I PFU: 28.03.2017
BEHANDLINGSTID: 65 dager
KLAGEGRUPPE: Privatperson
PFU-KONKLUSJON:
HENVISNING VVPL.:
OMTALE/ANONYM.:
MERKNADER:

SAMMENDRAG:

Verdens Gang (VG) publiserte **onsdag 12. oktober 2016** på førstesiden av papiirutgaven et hovedoppslag med følgende titler:

**«Fikk 24 bistandsmillioner av UD uten anbud -
Så ga de UD-konsulentene jobb»**

Det var også lagt inn et foto av politisk redaktør i VG, Hanne Skartveit, sammen med tittelen **«Dette stinker»**.

Selve artikkelen var del av en større serie artikler VG publiserte over tid, kalt **«Bistandskonsulentene»**. Artikkelens tittel var **«Byttet side etter kontrakt»**, og i ingressen sto det:

«Da konsultentselskapet ILPI fikk titalls millioner i støtte, ga førstekonsulent Torbjørn Graff Hugo faglige innspill på søknaden til UD. Etter at pengene var tildelt - fikk han jobb i det private selskapet.»

Videre, i brødteksten:

«Det var mars 2011. Utenriksdepartementet (UD) hadde satt av et betydelig beløp for at Norge skulle bli en pådriver for å fremme de humanitære konsekvensene av bruk av kjernevåpen. Nå hadde de akkurat lyst ut tilskuddsmidler (...) Det spesielle med tilskuddsmidlene, sammenlignet med midler lyst ut på anbud, er at offentligheten hverken får vite hvem som søker eller begrunnelsen for at pengene deles ut til tilskuddsmottakerne. Blant søkerne til den nyåpnede pengepotten, var det nystartede og private konsultantselskapet International Law and Policy Institute (ILPI) – eid av tre veteraner fra UD-systemet. (...)»

Under mellomtittelen «**Mottok søknad**» ble det opplyst at en tidligere avdelingsdirektør i UD, nå en av de tre ILPI-eierne, Gro Nystuen, den 11. mars 2011 sendte en søknad «**bare dager etter at atomvåpenmidlene ble lyst ut**». Det fremgår også at hun skal ha undersøkt per telefon hvem som var riktig mottaker av søknaden, og at den ble «**stilet personlig til UD-konsulenten Torbjørn Graff Hugo**». VG skrev:

«I tillegg er Seksjon for nedrustning oppført som mottaker, samt en rekke enkeltpersoner ved seksjonen i kopifeltet.»

Om UD's konsulent het det:

«Hugo hadde på dette tidspunktet jobbet for UD på vikarkontrakt siden august 2010, men da han mottok søknaden fra ILPI var han innleid som konsulent gjennom sitt eget foretak for å bidra med 'faglig bistand'. (...) 35-åringen har en mastergrad i fred- og konfliktstudier fra Universitetet i Oslo. (...) Veien fra studier til vikariat i UD's seksjon for nedrustning og ikke-spredning gikk gjennom seks måneders praktikantstilling ved FN-delegasjonen i New York.»

VG opplyste at avisen ikke hadde klart å få svar på hvorfor Hugo var mottaker av søknaden, og det ble i den sammenheng sitert et svar fra UD.

Det fremgikk også at ILPI ble tildelt akkurat det de hadde søkt om. Under mellomtittelen «**Utvidet staben**», ble det også opplyst at ILPI måtte utvide som følge av tildelingen:

«Allerede dagen etter tilsagnsbrevet var mottatt, lyste selskapet ut flere nye stillinger. Søknadsfristen for de nye stillingene var bare to uker frem i tid. Hugo ble oppfordret av ILPI til å søke, ifølge daglig leder Njål Høstmælingen, og fikk jobben etter å ha vært gjennom to intervjuer. (...) 1. september var Hugo i gang i sin nye jobb hos ILPI, etter å ha forlatt UD dagen før. Hans nye stilling i det private aksjeselskapet var dermed finansiert av de samme offentlige tilskuddsmidlene som han et halvår i forveien mottok søknaden på.»

Videre sto det:

«Hans nye sjef, Høstmælingen, opplyser til VG at Hugo var 'involvert i den innledende behandlingen av søknaden fra ILPI og de andre som hadde søkt på denne utlysningen av midler, men han hadde ingen beslutningsmyndighet over disse søknadene'.»

Det ble i den sammenheng også referert til hva Hugo opplyste på sin offentlige cv:

«I UD var Hugos tittel førstekonsulent, som er det laveste nivået i departementets byråkratihierarki. På sin nye offentlige CV hos ILPI fortalte han at hans jobb for UD var som 'higher executive officer' og utdypet at arbeidsoppgavene blant annet innebar 'aid flow management' – bistandsforvaltning.»

Under neste mellomtittel, «**Ga faglige innspill**», kom også Hugo til orde. VG refererte at han ikke skal ha vært saksbehandler for ILPI-søknaden, og han ble sitert på følgende:

«- Jeg ga faglige innspill på denne og andre søknader, skriver Hugo til VG i en e-post. Videre skriver han at han ikke hadde noen innflytelse over beslutningen som ga hans neste arbeidsgiver 24 millioner kroner i tilskudd.»

VG skrev også om hans nye jobb i ILPI:

«I årene etter ansettelsen av Hugo ble han den som fakturerte aller flest timer tilbake til UD for arbeid med ILPIs nye storsatsning. I januar 2014 tok han over for Gro Nystuen som prosjektets leder.»

Det ble også opplyst at VG hadde vært i kontakt med Transparency International (TI) og en korrupsjonsforsker ved Norges Handelshøyskole (NHH). Forskeren uttalte at hun ikke kunne vite om det var brutt noen regler, men uttrykte at UD burde vurdere praksisen. En spesialrådgiver i TI mente også at saken «reiser spørsmål»:

«- Det som eventuelt er problematisk er at man har en person som har vært involvert i å behandle saken og som kort tid etter får en jobb som er finansiert av den bevilgningen som han har vært involvert i. Det er ikke nødvendigvis noe suspekt i det, men sett utenfra kan det skape mistanke om at det her er for tette bånd[.]»

Det fremgikk videre at UD avviste at konsulenten skal ha hatt noen påvirkning på hvem som ble tildelt millioner, og at han heller ikke var saksbehandler, samt at ILPI har «**benektet at deres suksess skyldes tette relasjoner til UD**».

I brødtekstens siste hovedavsnitt, under mellomtittelen «**ILPI: Utenfor vår kontroll**», ble det også gjengitt at Høstmælingen i ILPI avviser «**at det har vært en forståelse mellom Hugo og ILPI at midler til aksjeselskapet ville utløse en jobb for UD-vikaren**». Høstmælingen ble også sitert på at stillingen ble offentlig utlyst, og at det var mange gode søkere til stillingen. VG opplyste:

«Hugo selv mener VGs fremstilling gir 'et galt inntrykk av hva som skjedde'. - Jeg har aldri hatt mulighet til eller gjort noe for å påvirke bevilgningen av tilskudd til ILPI, eller å påvirke egen ansettelsesprosess i ILPI utover å søke på en utlyst stilling, skriver han.»

Artikkelen gikk over tre sider i papirutgaven, og på side 3, i høyre spalte var det satt inn en kommentar skrevet av VGs politiske redaktør, Hanne Skartveit. Kommentaren hadde tittelen «**K-ordet rykker stadig nærmere**», og i ingressen sto det:

«Det er ikke sikkert det er korrupsjon i juridisk forstand, det VG nå avslører. Men at det stinker, er det ingen tvil om.»

Videre:

«Vi snakker ofte om at vi har et så skikkelig, ukorrupt og effektivt byråkrati i Norge. Folk flest har tillit til systemet, med hardt arbeidende mennesker som er opptatt av samfunnet rundt seg.

ILPI-saken skaper et annet bilde. (...)

Søknaden om penger til det såkalte 'Kjernevåpenprosjektet' gikk fra Gro Nystuen til Torbjørn Graff Hugo. Det var han som var adressat. To måneder senere var tildelingen klar. Rett etterpå ble stillingen til ILPI utlyst. Hugo ble oppfordret til å søke - og fikk jobben.

Måten dette har skjedd på, åpner for noen spekulasjoner. Hadde ILPI allerede sett seg ut Hugo til denne jobben - før den ble utlyst? (...)

Problemstillingen er ikke ukjent andre steder. For eksempel i USA (...)

Etter å ha blitt kontaktet av en anonym varsler, konkluderte Statens kontrollenhet med at den ikke kunne finne noe kritikkverdig med tildelingen til ILPI. Det hadde vært interessant å vite hvordan amerikanske myndigheter hadde vurdert en tilsvarende sak, basert på sitt regelverk.

Spørsmålet nå er hvordan norske myndigheter vurderer denne saken. Dette handler om mer enn ILPI. (...) Om tillit, rett og slett.»

Hele publiseringen var illustrert med en grafisk tegning av et rundt bord, der ILPIs eiere var plassert på ene siden og UD-representanter på den andre. Konsulent Hugo var kun tegnet inn som et omriss. En pil var tegnet i retning fra omrisset av Hugo og over til halvdelen av bordet der ILPI var tegnet inn. Ved pilen sto det:

«UD-konsulent fikk jobb i ILPI etter at millionsøknad var innvilget»

I bunnen av sidene var det lagt inn en tidslinje med opplysninger om søknads-/tildelingsprosessen, og ansettelsen av Hugo i ILPI. Her var det også lagt inn små portrettbilder av de involverte og omtalte partene, som konsulent Hugo. I nettversjonen av artikkelen, var bildene større.

I [nettversjonen av publiseringen](#) var det dessuten noe mer grafikk, og det var blant annet mulig å klikke på et bilde av den omtalte eposten med søknad som ble sendt 11. mars 2016 fra ILPI ved Nystuen, til Hugo, og man kunne lese eposten som pdf-fil. Av tidslinjen som var lagt inn i publiseringen, fremgikk det for øvrig at ILPI sendte en ny søknad på samme prosjekt 1. april 2016:

«Denne gangen ved daglig leder og medier, Njål Høstmælingen. (...) Den nye søknaden erstatter den første søknaden.»

I de to siste punktene på tidslinjen het det:

«Januar 2014

Torbjørn Graff Hugo blir prosjektleder. Den tidligere UD-konsulenten har vært helt sentral i nedrustningsprosjektet i ILPI siden oppstarten. I januar 2014 blir han satt til å lede prosjektet.

15. juli 2014

Får ny gigantkontrakt. Prosjektleder Graff Hugo og ILPI får et nytt tilskudd fra UD for å videreføre nedrustningsprosjektet i ytterligere to år. (...)»

Nettpubliseringsen ble for øvrig oppdatert og det ble da lagt til følgende under brødteksten:

«Merknad, 12.10.2016: I den første versjonen av artikkelen var det ikke med at begrepet 'higher executive officer' er den korrekte oversettelsen av ordet 'førstekonsulent'. Dette er nå presisert.»

KLAGEN:

Klager er den omtalte og tidligere ansatte i UD, som fikk jobb i ILPI. Klager skriver: «Min opplevelse av denne saken er at jeg har blitt personlig hengt ut av landets største avis med utgangspunkt i udokumenterte anklager om korrupsjon, tilsynelatende fordi dette narrative var det som passet best inn i den artikkelserien VG jobbet med.»

Samtidig uttrykker klager forståelse for «at VG stiller spørsmål om det faktum at [han] fra en posisjon i et statlig organ søkte jobb hos en aktør [han] selv hadde vært involvert i å behandle en søknad fra». Klager bemerker: «I sin fremstilling av saken virker det imidlertid overhodet ikke som at VG har hatt et ønske om å avklare hvorvidt dette rollebyttet har skjedd på en ryddig måte. Selv om det meste av den journalistiske teksten fremstår som en saklig og korrekt gjengivelse av hendelsesforløpet, stilles det ingen spørsmål, verken til ILPI, UD eller meg selv om vurderinger av habilitet eller eventuell karantenetid. Og VG virker på ingen måte interessert i å fortelle leseren hva som er statens formelle regler og rutiner på dette feltet, eller hvilke kriterier VG selv (eller andre eksperter på feltet) mener bør ligge til grunn for et 'ryddig rollebytte'.»

Slik klager ser det, har VG brutt en rekke punkter i Vær Varsom-plakaten (VVP).

Med henvisning til VVP 2.3 (om åpenhet om bakenforliggende forhold) og 4.1 (om saklighet og omtanke), skriver klager at VGs fremstilling er «selektiv, mistenkeligjørende og unyansert». Etter klagers mening har VG holdt tilbake relevant informasjon om bakenforliggende forhold som kunne gitt en mer balansert fremstilling. Klager viser blant annet til at han ikke hadde noen personlig økonomisk gevinst av å bytte jobb. Klager opplyser også at VG aldri spurte ham om hans «personlige forhold til ILPI og ILPIs partnere før [han] søkte stilling der». «ILPI var sannsynligvis en av de aktørene i det norske nedrustningslandskapet jeg hadde minst kjennskap til og kontakt med før jeg begynte å jobbe der. At jeg blir brukt som bevisførsel for å 'avsløre' disse tette båndene mellom ILPI og UD virker derfor ekstremt søkt», skriver klager.

Når det gjelder søknaden som ILPI sendte, skal søknaden som ble godkjent, aldri være sendt klager. Han reagerer også på at VG i omtalen av den første versjonen av søknaden som blant annet ble sendt til klager, ikke opplyser at den ble «besvart kort tid etterpå av den personen i seksjonen som faktisk var saksbehandler for saken» – dette var ikke klager. Klager skriver: «VG fremstiller det som at denne eposten er et tegn på at det her har vært tette bånd, og tilsynelatende avtalt spill. VG spurte aldri om jeg på det tidspunktet kjente Gro Nystuen (som jeg kun hadde truffet et par ganger i jobbsammenheng tidligere).»

Videre reagerer klager på VGs kildekritikk og kontroll av opplysninger, jf. VVP 3.2. Klager skriver: «Spørsmålet om habilitet og eventuell karantenetid virker aldri å ha vært vurdert. VG skriver også i tidslinjen nederst i saken at det var jeg som fikk innvilget søknad om nytt prosjekt i 2014 (se også sak fra 13. oktober, vedlagt). Dette har VG aldri spurt meg om, og har

ikke grunnlag for å hevde.» Klager påpeker at han ikke var ansvarlig for søknaden om nytt prosjekt i 2014, «verken for utarbeidelsen eller oppfølgingen overfor UD».

Slik klager ser det, skulle han dessuten ha blitt kontaktet for å imøtegå det han anser som sterke korrupsjonsanklager mot ham i kommentarartikkelen (jf. VVP 4.14): «At ordet korrupsjon ikke brukes i overskriften antar jeg er bevisst, men med følgende ingress, levnes det ingen tvil om hvilket k-ord det er hun sikter til: "Det er ikke sikkert det er korrupsjon i juridisk forstand, det VG nå avslører. Men at det stinker, er det ingen tvil om."» Etter klagers mening er anklagen om korrupsjon «i en 'ikke-juridisk forstand'» basert «på ett eneste indisium (...) og det er at [klager] 11. mars 2011 mottok en epost fra Gro Nystuen som inneholdt den første formelle versjonen av søknaden fra ILPI» (ikke den søknaden som til slutt ble godkjent, se over).

Klager opplyser også at han på spørsmål fra VG om hvorfor han sto som mottaker av den første eposten, svarte følgende til VG: «E-posten viser til en telefonsamtale fra dagen før om hvem som var rette adressat for søknaden i seksjonen. Jeg antar det må ha vært fordi det var jeg som besvarte den telefonen, men uten at jeg har noen erindring om det. Det er ganske vanlig at man tar kontakt med en junioransatt/konsulent med den typen rent tekniske spørsmål. Denne forklaringen valgte VG å se helt bort i fra.»

I tillegg skriver klager at VG også spurte han før publisering «om det hadde vært kontakt mellom [klager] og ILPI "om mulig jobb der før 9. mai 2011/tilsagnet». Klager anfører: «Dette ble tydelig avvist fra min side, men også det svaret har VG valgt å utelate fra artikkelen.»

Etter klagers mening inneholder kommentarartikkelen også «en upresis saksopplysning», formuleringen: «Det var han som var adressat.» Ifølge klager overser kommentatoren «det faktum at hele seksjonen for nedrustning og ikkespredning sto som mottaker for e-posten (av 11. mars 2011), mens [klagers] navn var lagt til grunnet en referanse til en telefonsamtale dagen før. At dette skal danne det primære grunnlaget for en korrupsjonsanklage er nærmest absurd».

Klager reagerer også på det han mener er «en rekke retoriske spørsmål vedrørende [hans] og ILPIs intensjoner, som aldri ble stilt i en journalistisk sammenheng».

For øvrig synes klager at det ikke fremgår tydelig nok i papirpubliseringen at kommentaren er en kommentar. Klager viser derfor til VVP 4.2, om å skille klart mellom fakta og kommentarer. Han skriver: «For det første står det ikke nevnt noe sted at dette er en kommentar og ikke del av selve artikkelen. Denne uklarheten forsterkes av valget av plassering for kommentaren og av grafikken på siden for øvrig.» «Hanne Skartveits kommentar til saken er så fremtredende at det nærmest ser ut som hun har skrevet hele saken selv.»

Klager tilføyer også: «Jeg er kjent med at kommentarer har en annen stil og funksjon enn journalistisk innhold – og dermed også andre redaksjonelle krav, men jeg mener Skartveits kommentar i denne saken er så tett sammenflettet med det journalistiske innholdet at det skaper forvirring for leseren. I tillegg mener jeg kommentaren går altfor langt, og at den synes å være utformet for å kaste ytterligere mistanke snarere enn å frembringe flere svar.»

Etter klagers mening antydes det også i VGs publisering at han skal ha jukset med sin CV (hva gjaldt hans stillingstittel). Klager mener det innebærer at et brudd på VVP 4.13 (om å rette/beklage feil) når redaksjonen kun har korrigert på nett, ikke på papir.

Det siste punktet i VVP som klager viser til i sin klage, er punkt 4.7 (om identifisering). Klager stiller spørsmål ved nødvendigheten av å bruke navn og bilde, og skriver: «VG bruker fullt navn [og] bilde på meg i en sak hvor jeg åpent anklages for klanderverdige forhold. Anklagene er udokumenterte, og ble senere tilbakevist av Utenriksdepartementets sentrale kontrollenhet. VGs omtale av denne konklusjonen stod på ingen måte i stil til den opprinnelige artikkelen.»

Klager utdyper også sistnevnte moment: «I desember 2016 ble det klart at Utenriksdepartementets Sentrale kontrollenhet i sin granskning av saken ikke fant noen klanderverdige forhold relatert til min involvering. De konkluderte med at det ikke forelå grunnlag for å konstatere inhabilitet, og de fant heller ikke at det forelå brudd på relevant karantenerregelverk. Dette var helt i tråd med de svarene VG hadde fått av meg (samt UD og ILPI) i forkant av publisering, men valgte å se bort i fra. Denne 'renvaskingen' ble av VG kun nevnt i generelle ordelag i siste avsnitt (om "Ikke straffbare forhold") i en annen sak 8. desember, samt med én setning nederst i en sak 9. desember ("UDs egne granskere har ikke funnet inhabilitet i denne sammenhengen"), uten referanse til min person eller med noen form for beklagelse. For lesere av VG, og eventuelle fremtidige arbeidsgivere som søker opp mitt navn på internett, er det anklagene om korrupsjon de vil finne – ikke det faktum at dette viste seg å være grunnløse påstander.»

Avslutningsvis opplyser klager også om konkrete negative konsekvenser: «I kjølvannet av saken mottok jeg da også flere meldinger (SMS og Facebook) fra for meg ukjente personer som på den ene siden ba meg skamme meg over mine korrupte handlinger, og på den andre siden uttrykte tilfredshet med at korrupsjonen nå endelig hatt fått et ansikt.» Klager viser i tillegg til kommentarfeltet under VGs artikkel, som han mener gir «en god pekepinn på hvordan leserne har tolket innholdet slik det ble presentert». (Utskrift av publiserte kommentarer, og personlige meldinger klager har mottatt, følger vedlagt.)

FORSØK PÅ MINNELIG LØSNING:

Partene har vært i kontakt med sikte på å løse saken i minnelighet, uten at dette har ført fram.

TILSVARSRUNDEN:

Verdens Gang (VG) opplyser at den påklagede artikkelen er en liten del av «et stykke undersøkende journalistikk [VG] er svært stolte av». Avisen mener presisjonsnivået er høyt og presseetikken «ivaretatt på alle områder» i artikkelserien. VG skriver: «Det eneste uvanlige med denne saken er at det har vært foruroligende vanskelig å få svar på de enkleste spørsmål og å få tilgang til informasjon mediene har krav på.»

Artikkelserien handler om tildeling av bistandspenger, og VG mener PFU bør vite litt om bakgrunnen for dette, før den konkret påklagede publiseringen skal vurderes: «I Norge har det oppstått en form for bistandsindustri som i all hovedsak er skattefinansiert gjennom et statlig byråkrati. Vår påstand er at denne virksomheten er preget av mangel på transparens. I

tillegg til kjente bistandsorganisasjoner har det også dukket opp mer kommersielle aktører med eiere som tar ut millioner i form av lønn og utbytte – eiere som selv kan ha bakgrunn fra Utenriksdepartementet eller andre deler av norsk embetsverk.» VG har derfor stilt spørsmålet om «deler av det norske bistandsmiljøet er så sammenvevd at personlige relasjoner kan være helt avgjørende ved tildeling av kontrakter for titalls millioner kroner utenfor anbud».

VG opplyser videre at de ble kjent med et anonymt varsel sendt UDs Sentrale kontrollenhet: «Varsleren hevdet at det private, kommersielle konsultentselskapet ILPI (International Law and Policy Institute) hadde sikret seg lukrative kontrakter som følge av nære relasjoner mellom ansatte i selskapet og Utenriksstjenesten. Varsleren ble avvist av UDs kontrollenhet, som ikke fant noe umiddelbart kritikkverdig i tildelingene til ILPI. I svaret uttalte kontrolløren likevel at 'det er riktig at det er nære relasjoner mellom personer i UD og personer i ILPI, noe som ikke er så uvanlig i det lille utenrikspolitiske miljøet i Norge. (...) Samtidig skrev kontrollenheten til varsleren om tilskuddsavtalene ILPI hadde fått, at 'Disse avtalene består i en søknad og en tildeling, og altså mer relasjonsbasert enn konkurranseutsatte avtaler. Disse formuleringene fanget vår interesse. (...) UD bekreftet altså at kontrakter for titalls millioner som hadde gått til ILPI, ikke var basert på åpne transparente anbud, men var 'mer relasjonsbasert'.» Dermed startet den undersøkende journalistikken og serien «Bistandskonsulentene», som den påklagede artikkelen inngår i.

VG opplyser: «VG har gått gjennom alle kontraktene UD har inngått med ILPI siden 2009. Granskingen viser at ILPI har fått tilskudd verdt 63,4 millioner uten at det har vært åpne og transparente anbud.» Slik VG ser det, er «undersøkende journalistikk som dette (...) helt i kjernen av [pressens] samfunnsoppdrag».

Når det gjelder den påklagede artikkelen, skriver VG at den omhandler den største tildelingen til ILPI, Kjernevåpenprosjektet: «VGs artikler om kjernevåpenprosjektet førte til at utenriksminister Børge Brende umiddelbart beordret full granskning av tildelingen – en granskning som senere har konkludert med at denne var lovstridig. Samtidig innførte departementet, som strakstiltak, at alle tildelinger til kommersielle selskaper skulle godkjennes av utenriksråden, og det pågår nå en full gjennomgang av gjeldende regelverk. (...) Gjennomgangen ble satt i gang som følge av at VGs artikkelserie avdekket tette bånd mellom ansatte i UD og ILPI[.]»

Med hensyn til den konkrete klagen, oppfatter VG at grunnlaget for klagen ikke handler om at avisen har skrevet noe uriktig, men at klager mener avisen «burde vektlagt enkelte momenter tyngre enn [avisen] gjorde». VG skriver: «De vesentlige poengene Hugo etterlyser er alle tatt med i artikkelen, men VG har vurdert dem som mindre relevant enn klager. Han påpeker ingen vesentlige feil. Vi mener fremstillingen er både balansert og nøktern.» VG avviser altså at omtalen er i strid med god presseskikk.

Hva gjelder opplysningene som klager mener avisen burde omtalt, skriver VG: «Vi har aldri skrevet eller antydnet at han har hatt noen privat, økonomisk gevinst av Kjernevåpenprosjektet utover den faste stillingen i konsultentselskapet. Men vi har heller ikke listet opp fordeler han **ikke** har fått. Vi har beskrevet det som faktisk skjedde, verken mer eller mindre.»

Videre mener VG at den omtalte e-posten av 11. mars 2011, dokumenterte at klager var mottaker av ILPIs tilskuddssøknad, og at dette var «en sentral opplysning da historien om tildelingen skulle fortelles». VG opplyser imidlertid at redaksjonen ikke var kjent med «e-

posten fra UD som klager hevder gikk i retur kort tid etter». VG skriver: «I et titalls samtaler opplyste heller ikke klager selv, ILPI eller noen representanter fra UD om denne eposten.» For øvrig påpeker VG at det fremkommer i den publiserte tidslinjen at søknaden som ble innvilget, ikke var den som fulgte e-posten av 11. mars.

VG tilføyer også at redaksjonen, «samme dag som den innklagede saken var på trykk, fikk innsyn i det såkalte beslutningsdokumentet for tilskuddsavtalen fra UD. Der stod det at 'støtte til prosjektet avklart med avdelingsledelsen i møte den 15. mars 2011 og i påfølgende korrespondanse 6. april 2011.' Med andre ord var det slik ut at [sic] søknaden Hugo mottok 11. mars 2011, ble avklart hos avdelingsledelsen påfølgende tirsdag. Nettopp dette gjorde at utenriksminister Børge Brende beordret granskning av den aktuelle tilskuddsavtalen samme dag - 12. oktober (...) Brende begrunnet granskningen blant annet med den korte saksbehandlingstiden.»

VG forklarer videre: «Da rapporten til Sentral kontrollenhet kom 8. desember, viste det seg imidlertid at hendelsesforløpet var lengre og mer omfattende. En e-postutveksling fra desember 2010, fire måneder før Hugo mottok den omtalte søknaden, viste at UD og ILPI hadde hatt kommunikasjon om en 'prosjektsøknad om kjernevåpen'. I en e-post fra avdelingsleder Inga Marie Nyhamar, Hugos sjef, fremkommer det at klager var én av to personer som hadde kommentert på søknaden til ILPI. I lys av dette virker derfor Hugos svar til VG dagen før publisering presise. I e-post til vår journalist 11. oktober kl. 16.17 opplyste han at han ga 'faglige innspill på denne og andre søknader', noe han også ble sitert på. VG understreker at det er dette - hans eget svar - og ikke e-postutvekslingen 11. mars 2011 med Nystuen, som er brukt som ingresspoeng.»

Slik VG ser det, handler den påklagede artikkelen heller ikke om brudd på formelle habilitetsregler eller karantenebestemmelser: «Derimot søkte den å belyse hvordan Hugo, den ene dagen kunne være med på behandlingen av søknaden om prosjektstøtte fra det kommersielle selskapet, for så senere å bli leder for prosjektet hos ILPI. Vi satte altså søkelys på et system som fremsto etablert, og som mange var kritiske til.» Dette mener VG hadde offentlig interesse.

VG avviser videre å ha påstått at «klager har utarbeidet søknaden [om nytt prosjekt i 2014] eller hatt kontakten opp mot UD». VG skriver: «At han som leder for prosjektet ikke har hatt noe ansvar for søknaden, fremstår som lite holdbar argumentasjon. Han var prosjektleder da søknaden ble innvilget, noe som etter VGs oppfatning medfører at den publiserte formuleringen er presis.»

Etter VGs mening har redaksjonen vært kildekritisk og kontrollert opplysningene (jf. VVP 3.2). VG anfører: «At noen av de mest sentrale kildene, ikke minst klager og hans arbeidsgiver, har vært meget tilbakeholdne og lite villige til å bistå oss med å få verifisert opplysningene, er en annen sak.»

Slik VG ser det, har avisen heller aldri publisert feil, og VVP 4.13 er derfor heller ikke relevant her. Det som ble formidlet om klagers CV, opplysningen om klagers stillingstittel (at «higher executive officer» er riktig oversettelse av førstekonsulent), ble presisert på nett, kun for å tydeliggjøre «da [avisen] så at dette ikke nødvendigvis var åpenbart for alle». VG kan imidlertid ikke se at dette var noe som måtte korrigeres eller beklages, og opplyser at klager heller aldri ytret ønske om at det måtte skje i VGs papirutgave.

Videre stiller VG seg «svært undrende» til klagers påstand om mangel på samtidig

imøtegåelse (jf. VVP 4.14). VG mener derimot klager fikk full anledning til dette. VG skriver: «Vi viser til flere sitater i nyhetsartikkelen som ble publisert samtidig og sammen med kommentaren både i papiravisen og på VGs digitale flater. Her adresseres alle substansielle forhold som legges til grunn i kommentarartikkelen, og han uttaler selv at han ikke har gjort noe for å påvirke tildelingen, ei heller gjort noe for å påvirke ansettelsen hos ILPI.»

VG legger også til at samme problemstillinger ble adressert både ILPI og UD: «Hugo og alle andre har med andre ord fått rikelig anledning til samtidig imøtegåelse. De har også benyttet seg av denne. Kommentaren inneholder ingen nye momenter enn dem Hugo, ILPI og UD ble gitt mulighet til å kommentere. I tillegg til dette må det bemerkes at en kronikk fra ILPI vedrørende denne saken, signert daglig leder Njål Høstmælingen, ble publisert på alle VGs plattformer påfølgende dag. Det var, og er, vår klare forståelse at dette var i samråd med Hugo.»

Etter VGs syn er det heller ikke utelukkende klager som angripes i den publiserte kommentaren: «I kommentaren adresseres det at den konkrete saken, knyttet til Kjernevåpenprosjektet og Hugos bytte av jobb, gjør det naturlig å stille spørsmål ved hvorvidt kriteriene for at ILPI gav ham fast jobb, var at de dermed ville 'få inn en mann som satt på all innsidekunnskapen om UD's vurdering av dette prosjektet'. Det stilles også spørsmål ved hvorvidt 'ILPI allerede hadde sett seg ut Hugo til denne jobben – før den ble utlyst.' Her rettes det altså beskyldninger mot ILPI, ikke Hugo.»

For øvrig skriver VG at «[d]e retoriske spørsmålene som ellers stilles, og meningene som ytres fra politisk redaktør, (...) etter VGs oppfatning [er] innenfor de rammer kommentarsjangeren opererer i». VG skriver også: «Skartveits kommentar er en analyse ispedd sterke meninger, karakteristikk og verdivurderinger. Formuleringene hennes utløste ingen isolert rett til samtidig imøtegåelse utover det som var gitt.»

Når det gjelder problemene med å få ut informasjon og svar på spørsmål, opplyser VG at deres medarbeidere også fikk «gjentatte beskjeder om å kun forholde seg til daglig leder Njål Høstmælingen. Det ble tydelig kommunisert at ingen andre skulle uttale seg i saker omhandlende selskapet, og hver gang redaksjonen tok kontakt med øvrige medarbeidere i ILPI, ble det klaget på dette fra selskapets side». VG mente likevel at blant andre klager måtte kontaktes, og fem dager før publisering ble klager derfor oppringt av VG «for å stille spørsmål rundt e-posten 11. mars 2011». Klager ønsket ikke svare, og samme kveld skal VG ha mottatt en e-post fra ILPIs daglige leder med oppfordring om ikke å kontakte klager dirkete. VG skal likevel ha tatt ny kontakt med klager, det skjedde via sms dagen før publisering. Klager tok da kontakt med VG, og skal ha fått «opplest over telefon sakens vesentligste momenter». VG skriver: «Etter at saken var lest opp, ønsket han ikke å la seg intervju, men ville ha spørsmål på e-post i etterkant. Disse ble sendt ham i en e-post kl. 16.17 og besvart i to ulike e-poster (vedlagt).»

Når det kommer til påstanden om at det ikke fremgår klart at kommentaren er en kommentarartikkel, er VG helt uenig: «Kommentaren det vises til er utstyrt med standard vignettverk, som er godt kjent for VGs lesere. Den er ledsaget av e[t] tydelig bilde av VGs politiske redaktør, som må kunne antas å være en godt kjent kommentatorstemme for våre lesere. Kommentaren er også markant annerledes i språk og tone enn nyhetsartikkelen, og har (...) en annen typografi. (...) Hva gjelder det klager omtaler som 'upresis saksopplysning', så er det et faktum at Hugo var adressert for søknaden. De øvrige navngitte mottakerne stod i kopifeltet.»

Videre mener VG det er av offentlig interesse å vite hvem som er med i saksbehandlingen når flere titalls millioner offentlige kroner tildeles, også hvem som mottar slik støtte: «Dette styrkes ytterligere av at tildelingen skjer uten åpen anbudsrunde.» Etter VGs mening har omtaltes samfunnsrolle klar relevans for de forhold som omtales, jf. VVP 4.7, og det var derfor «godt innenfor de presseetiske kjøreregler at Hugo blir identifisert». For øvrig bemerker VG at identifiseringen ikke skjedde på forsiden, og at avisen valgte å bruke bilde av klager som «frimerke» nede på tidslinjen.

VG avviser også klagers avsluttende bemerkninger om at han ikke ble omtalt i forbindelse med publiseringene om granskningsrapportens konklusjoner. VG viser til og siterer fra artikler av 8.-10. desember.

Partene har etter dette ikke hatt ytterligere kommentarer.